

19.3.2012

SAVONJÄRVEN TILAN JA SEN KUNNOSTUSHANKKEEN YLEISÖTILAISUUS 14.3.2012 KLO 18.00

PAIKKA: Lapinlahden kunnantalo, valtuustosali

LÄSNÄ: 23 henkilöä (liite)

1. Tilaisuuden avaus

Savonjärven kyläyhdistyksen puheenjohtaja Ossi Martikainen avasi tilaisuuden ja kertoi kyläyhdistyksen toiminnan tarkoituksesta sekä esitteli yhdistyksen hallituksen jäsenet.

2. Ilpo Käkelä, Pohjois-Savon ELY-keskus

Ilpo Käkelä selvitteli aluksi Ely-keskuksen roolia vesistöjen kunnostushankkeissa: Elyn toiminta pohjautuu vesidirektiiviin ja toiminnan on oltava huonompien järvien kunnostuksessa. Siksi Ely-keskus on mukana nyt esim. Onkiveden kunnostushankkeessa, mutta Savonjärvi mahtunee laadullisesti mukaan kunnostushankkeisiin. Elyn malli on ollut tähän asti kuntayhteistyömalli, jossa Ely on rahoittanut hankkeista 50 % ja kunnat 50 %. Nyt rahoituskehyksessä etsitään ja ollaan siirtymässä uusiin malleihin: rahoituksessa pyritään siihen, että hyödynsaajat ovat toimijoina ja rahoituksesta on tulossa avustusmuotoista. Ely antaa kuitenkin mm. asiantuntija- ja käynnistysavustuksia ja antaa esityksiä rahoitusavustuksiin (MMM ja YM).

Rahoituksessa pyritään tukemaan omatoimista ja osallistuvaa toimintaa ja nyt Ely etsii uusia kohteita. Avustusten saamisen ehto on järjestäytynyt yhteisö. Savonjärven kyläyhdistys on rekisteröity yhdistys ja täyttää tämän ehdon. Savonjärvi voisi olla toinen ajatelluista pilottikohteista.

Savonjärvestä on niukasti tutkimustietoa, mutta olemassa oleva tieto tukee samansuuntaisia havaintoja.

Savonjärvestä tullaan ottamaan tämän vuoden kuluessa kolme vesinäytettä: maaliskuu-, kesä- ja elokuussa. Näytteet otetaan järven syvimmästä kohdasta. Tähän astiset tutkimustulokset näyttävät, että pohja on hapeton. Hapettomassa tilassa fosforia alkaa liueta takaisin veteen ja

tämä fosfori ruokkii sinileväkukintoja. Syvänteen koolla on myös merkitystä fosforin liukenemiseen.

Ensi kesänä tullaan lisäksi seuraamaan myös leväesiintymisiä, joihin vaikuttavia tekijöitä on mm. lämpötila ja tuulisuus.

Kesällä 2012 tullaan myös suorittamaan virallinen, standardoitu koeverkotus kalojen määrän ja lajiston selvittämiseksi.

Kunnostustoimenpiteitä tarkasteltaessa on lähdettävä liikkeelle valuma-alueen tarkastelusta: Savonjärvi on matala humusjärvi (keskisyvyys vain hieman yli 2 m). Valuma-alueen pelto-osuus on 14 %. Taajama-asutusta on erityisesti järven länsirannalla.

Näyttäisi siltä, että ulkoinen valuma-alueelta ja ojista tulee kuormitusta enemmän, mikä on tämän kokoiselle järvelle sallittua ja se on pidettävä mielessä myös arvioitaessa kunnostustoimenpiteitä. Kuitenkin ulkoista kuormitusta merkittävämpi asia kuormituksessa näyttäisi olevan järven sisäinen kuormitus.

Tilaisuuden yleisöstä kerrottiin, että vuonna 1987 on istutettu ensimmäiset kuhat ja sen jälkeen osakaskunta on suorittanut vuosittaisia istutuksia. Kalastus on vähentynyt järvellä. Särki on järven valtakala. Lahnan ja pasurin osuus on lisääntynyt. Haukea saadaan myös paljon. Kaikuluotaimella järvestä on nähty jopa 100 metriä pitkä kalaparvi. Järven happitilanne on ollut tänä talvena niin huono, että vaikka käy kaksi kertaa viikossa kalalla, niin ei tahdo saada eläviä kaloja.

Käkelä esitteli uudet syvyyskartat, jotka ovat entisiä tarkemmat ja osittavat, että syvin syväne on oletetussa paikassa.

Käkelä kertoi, että ensimmäisen hoitokalastuksen olisi oltava tehokas tulosten aikaansaamiseksi sekä muistutti, että kunnostustulosten kanssa on oltava kärsivällisiä. Järvi on pilaantunut pitkän ajan kuluessa ja siksi kunnostaminen tulee myös kestäväksi.

Ely-keskus tulee selvittämään omalta puoltaan hankkeen käynnistämistekijät. Sen jälkeen Savonjärven kunnostusta aletaan suunnitella tarkemmin Savonjärven kunnostushankkeen ohjausryhmän kanssa.

3. Jukka Koski-Vähälä, Savo- Karjalan vesiensuojeluyhdistys ry

Jukka Koski-Vähälä on ollut Iisalmen reitin kunnostushankkeen vetäjänä ja vielä silloin Savonjärven huono kunto ei tullut esille. Ylä-Savon vesistöt kuntoon- hanke puolestaan päättyi v. 2011 ja siinä olleen hoitokalastuksen saaliin käsittely toimi aluksi, mutta ajautui viimeisenä vuotena vaikeuksiin, koska maksettu kuljetustuki ei kattanut roskakalan kuljetuksesta aiheutuneita kustannuksia. Hoitokalastuksella on kuitenkin erittäin merkittävä rooli järvien kunnostuksessa ja siksi Koski-Vähälä piti hyvänä, että Ely lähtee nyt rahoittamaan myös hoitokalastusta.

Koski-Vähälä esitti myös, että vesinäytteitä otettaisi Jouhtenosta tulevasta vedestä. Valuma-alueella on paljon metsäojitusta. Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys seuraa Pitkämäentien varressa olevan louhoksen päästöjä, ja ne ovat olleet sallituissa rajoissa.

4. Sanna Ruokojärvi, Savonia-ammattikorkeakoulu, Rae-hanke

Sanna Ruokojärvi esitteli Rae-Ravinnehävikit euroiksi hanketta. Hankkeessa on useita toimijoita. Hanke on maksuton (tilakäynnit ja koulutus) osallistuville tiloille, koska hankkeella on 100 % julkinen rahoitus. Hanke antaa tiloille toimenpide-ehdotuksia, mutta niitä ei ole pakko toteuttaa.

Pohjois-Savosta on tällä hetkellä mukana 40 tilaa ja hankkeeseen otetaan 80 tilaa. Tilojen valinnassa on etusijalla vesistöherkät alueet ja siksi olisi erinomaista, jos Savonjärveltäkin saataisiin mukaan osallistuvia tiloja.

Ruokojärven PP-esitys Rae- hankkeesta liitteenä.

5. Jukka Koski-Vähälä, Savo- Karjalan vesiensuojeluyhdistys ry, Rae-hanke

Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys osallistuu Rae-hankkeeseen ja sen vastuulla on vesiensuojeluvaikutusten arviointi hankkeessa. Koski-Vähälä piti hyvänä MMM:n Maaningan tutkimusaseman mukana oloa hankkeessa, koska sitä kautta sen tiedot ja tutkimus saadaan käyttöön. Tarkoituksena on myös, että Proagrian kautta jää hankkeesta saatava hyöty myöhempään käyttöön.

Koski-Vähälän PP-esitys Rae – hankkeenvesistövaikutusten arvioinnista liitteenä.

6. Tilaisuuden päätös

Tilaisuuden lopuksi käytiin vielä keskustelua mm. järven virkistyskalastusmahdollisuuksista. Lopuksi Ossi Martikainen kiitti osanottajia ja päätti tilaisuuden.

Muistion vakuudeksi

Ossi Martikainen

Raija Pasanen

Savonjärven kyläyhdistyksen pj.

Savonjärven kyläyhdistyksen sihteeri